

Besluit

Openbare versie

Ons kenmerk: ACM/DE/2016/202529

Zaaknummer: 16.0418.53

BESLUIT

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt op grond van artikel 23, tweede lid, van de netcode interoperabiliteit en gegevensuitwisseling¹ juncto artikel 1a, eerste en tweede lid, van de Gaswet.

Pagina
1/13

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info@acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

¹ VERORDENING (EU) Nr. 2015/703 VAN DE COMMISSIE van 30 april 2015 tot vaststelling van een netcode inzake interoperabiliteit en gegevensuitwisseling.

1 Inleiding en procedure

1. Per 1 mei 2016 is de netcode interoperabiliteit en gegevensuitwisseling (hierna: netcode interoperabiliteit)² van toepassing. Vanaf deze datum is Gasunie Transport Services B.V. (hierna: GTS) verplicht om voor bepaalde gegevensuitwisseling gebruik te maken van één of meer gemeenschappelijke oplossingen voor de uitwisseling van gegevens.³
2. Blijkens artikel 23, tweede lid, van de netcode interoperabiliteit kunnen bestaande oplossingen voor de uitwisseling van gegevens – na raadpleging van netgebruikers en goedkeuring door de nationale regulerende instantie – van kracht blijven. Een bestaande oplossing moet daarbij verenigbaar zijn met eisen die de netcode interoperabiliteit stelt aan i) veiligheid en beschikbaarheid van een gegevensuitwisselingssysteem (artikel 22) en ii) gegevensuitwisseling (artikel 20, tweede lid).
3. Bij brief van 1 april 2016⁴ heeft GTS, op grond van artikel 23, tweede lid, van de netcode interoperabiliteit, de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) verzocht om goedkeuring te verlenen voor het van kracht blijven van een reeds bestaande communicatieoplossing voor de uitwisseling van gegevens met betrokken wederpartijen.
4. GTS stelt in het verzoek dat wederpartijen vanaf 1 mei 2016 – zoals de netcode voorschrijft – voor de op documenten gebaseerde gegevensuitwisseling gebruik kunnen maken van het gegevensformaat (Edig@s berichten) en protocol (AS4). Tegelijkertijd meent GTS dat een reeds gebruikt protocol (AS2) voor berichtenuitwisseling gehandhaafd moet blijven. Dit protocol voldoet aan de eisen rondom veiligheid, vertrouwelijkheid en integriteit zoals opgenomen in artikel 22 van de netcode interoperabiliteit. Migratie naar het protocol AS4 leidt volgens GTS ook tot onnodige kosten voor de markt.
5. Met dit besluit verleent ACM goedkeuring aan GTS om het protocol AS2 tot 3 mei 2018 naast het nieuwe protocol AS4 te blijven gebruiken.
6. De indeling van dit besluit is als volgt. Hoofdstuk 2 bevat het vigerend wettelijk kader. Het ontvangen verzoek is samengevat in hoofdstuk 3. ACM beschrijft haar beoordeling van het verzoek in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 eindigt ACM haar besluit met het dictum.

² VERORDENING (EU) Nr. 2015/703 VAN DE COMMISSIE van 30 april 2015 tot vaststelling van een netcode inzake interoperabiliteit en gegevensuitwisseling.

³ De oplossingen zijn vastgelegd in artikel 21 van de netcode interoperabiliteit. Het betreft a) op documenten gebaseerde gegevensuitwisseling, b) geïntegreerde gegevensuitwisseling en c) interactieve gegevensuitwisseling.

⁴ Brief met kenmerk: LCR 16.0044.

2 Wettelijk kader

7. In dit hoofdstuk beschrijft ACM het wettelijk kader voor dit besluit.

8. Artikel 20, tweede lid van de netcode interoperabiliteit, luidt:

2. Aan de gegevensuitwisselingseisen overeenkomstig punt 2.2 van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 715/2009, Verordening (EU) nr. 984/2013, Verordening (EU) nr. 312/2014, Verordening (EU) nr. 1227/2011 en de onderhavige verordening tussen transmissiesysteembeheerders en van transmissiesysteembeheerders naar hun wederpartijen wordt voldaan aan de hand van de in artikel 21 omschreven gemeenschappelijke oplossingen voor de uitwisseling van gegevens.

9. Artikel 21, eerste lid (onder a) en tweede lid (onder a, sub i) van de netcode interoperabiliteit, luidt:

1. Afhankelijk van de in artikel 20, lid 2, neergelegde gegevensuitwisselingseisen kunnen één of meer van de volgende types van gegevensuitwisseling worden gebruikt:

a) op documenten gebaseerde gegevensuitwisseling: de gegevens worden in de vorm van een bestand en automatisch uitgewisseld tussen de respectieve IT-systemen;

2. De gemeenschappelijke oplossingen voor de uitwisseling van gegevens omvatten het protocol, het gegevensformaat en het netwerk. Voor elk van de in lid 1 genoemde types van gegevensuitwisseling worden de volgende gemeenschappelijke oplossingen voor de uitwisseling van gegevens gebruikt:

a) voor de op documenten gebaseerde gegevensuitwisseling:

i) protocol: AS4;

10. Artikel 22 van de netcode interoperabiliteit, luidt:

1. Elke transmissiesysteembeheerder en elke wederpartij is belast met de invoering en handhaving van passende beveiligingsmaatregelen. Meer in het bijzonder:

a) beveiligen zij de communicatieketen teneinde een beveiligde en betrouwbare communicatie te waarborgen, waaronder begrepen ook de bescherming van de vertrouwelijkheid via encryptie, de integriteit en authenticiteit via ondertekening door de afzender en de niet-weerlegbaarheid via een ondertekende bevestiging;

b) leggen zij afdoende beveiligingsmaatregelen ten uitvoer om onbevoegde toegang tot hun IT-infrastructuur te voorkomen;

c) stellen zij de andere partijen waarmee zij communiceren onverwijld in kennis van elke onbevoegde toegang die tot hun eigen systeem heeft plaatsgevonden of kan hebben plaatsgevonden.

2. Elke transmissiesysteembeheerder is belast met het waarborgen van de beschikbaarheid van zijn eigen systeem, en:

- a) neemt passende maatregelen om te voorkomen dat een probleem op één punt in het systeem, inclusief de netwerkverbinding(en) met de aanbieder(s) van internetdiensten, het hele gegevensuitwisselingssysteem onbeschikbaar maakt;
- b) verwerft de passende diensten en ondersteuning van zijn aanbieder(s) van internetdiensten;
- c) minimaliseert de tijd waarin het systeem niet beschikbaar is ten gevolge van geplande IT-onderhoudswerkzaamheden en informeert zijn wederpartijen tijdig van dergelijke geplande perioden waarin het systeem niet beschikbaar is.

11. Artikel 23, tweede lid van de netcode interoperabiliteit, luidt:

2. Wanneer er op de datum van inwerkingtreding van deze verordening reeds oplossingen voor de uitwisseling van gegevens tussen een transmissiesysteembeheerder en de betrokken wederpartijen beschikbaar zijn en wanneer deze bestaande oplossingen voor de gegevensuitwisseling verenigbaar zijn met artikel 22 en met de gegevensuitwisselingseisen overeenkomstig artikel 20, lid 2, kunnen die bestaande oplossingen voor de uitwisseling van gegevens na raadpleging van de netgebruikers van kracht blijven mits deze worden goedgekeurd door de nationale regulerende instantie van de transmissiesysteembeheerder.

12. Artikel 1a, eerste en tweede lid van de Gaswet, luidt:

1. De Autoriteit Consument en Markt is belast met de aan haar opgedragen taken ter uitvoering van het bepaalde bij of krachtens deze wet, verordening 713/2009, verordening 715/2009, verordening 1227/2011 en verordening 994/2010. Ook is de Autoriteit Consument en Markt belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet, verordening 713/2009, verordening 715/2009, verordening 1227/2011 en verordening 994/2010, met uitzondering van artikel 8, tenzij het gaat om investeringen, genoemd in artikel 8, tweede lid, onderdeel f tot en met i, en met uitzondering van de artikelen 8a, 35a en 54 tot en met 57.

2. De Autoriteit Consument en Markt is de regulerende instantie, bedoeld in artikel 39, eerste lid, van de richtlijn en in verordening 715/2009 en is de bevoegde instantie als bedoeld in verordening 715/2009.

3 Goedkeuringsverzoek van GTS

13. In dit hoofdstuk geeft ACM een samenvatting van het ontvangen verzoek. Dit wordt gedaan per vereiste waar volgens artikel 23, tweede lid, van de netcode interoperabiliteit aan voldaan moet zijn voor het van kracht blijven van een reeds bestaande communicatieoplossing.

3.1 Raadpleging van netgebruikers

Wijze van consultatie

14. Begin december 2015 is op de website van GTS een consultatieformulier met toelichting geplaatst en alle shippers en aangesloten partijen zijn via een e-mail hiervan op de hoogte gesteld. Met de consultatie – welke tot 8 januari 2016 heeft opengestaan – heeft GTS de volgende stellingen aan netgebruikers voorgelegd:
- Het blijven gebruiken van het protocol AS2 heeft geen negatieve consequenties op de operationele gang van zaken ('eens' of 'oneens').
 - Een netgebruiker voldoet bij het blijven gebruiken van het protocol AS2 aan de eisen rondom veiligheid en beschikbaarheid die de netcode hieraan stelt ('ja' of 'nee').

Uitkomsten van de consultatie

15. GTS stelt dat 35 partijen het formulier hebben ingevuld en oordeelt dat de overgrote meerderheid het continueren van het protocol AS2 ondersteunt. Slechts één partij heeft gesteld dat het blijven gebruiken van het protocol AS2 negatieve consequenties gaat hebben. Deze partij meent evenmin te kunnen voldoen aan de veiligheidseisen die zijn vastgelegd in artikel 22 van de netcode interoperabiliteit. Uit de toelichting op de gegeven antwoorden blijkt volgens GTS echter dat deze partij in de praktijk geen gebruik maakt van het genoemde protocol. Evenmin volgt uit de toelichting dat deze partij daadwerkelijk bezwaar heeft tegen het in stand houden van het protocol AS2.⁵ GTS concludeert dat haar beleid unaniem door de relevante respondenten ondersteund wordt.⁶

⁵ De betreffende partij – kwalificerend als een aangeslotene met exitcapaciteit (AMEX) – stelt wel dat deze groep netgebruikers behoefte heeft aan een op maat gemaakt transport- en aansluitovereenkomst, waardoor het gebruik van het protocol voor een AMEX niet nodig is. Voorts stelt de partij dat het protocol AS2 thans zich enkel op shippers richt.

⁶ Een aantal partijen heeft nog aanvullende, uiteenlopende opmerkingen geplaatst (door GTS opgesomd in het verzoek). Uit geen van deze opmerkingen blijkt dat partijen bezwaar hebben tegen het blijven gebruiken van het protocol AS2.

3.2 Vereisten in artikel 20

Eisen aan gegevensuitwisseling tussen TSOs en wederpartijen

16. GTS stelt dat met het gebruik van het bestaande protocol AS2 reeds nu al voldaan wordt aan de gegevensuitwisselingseisen die voortkomen uit de volgende Europese regelgeving: met a) punt 2.2 van annex I van Verordening 715/2009 (*guidelines* CMP), b) Verordening 984/2013 (netcode capaciteitsallocatie), c) Verordening 312/204 (netcode balanceren), d) Verordening 1227/2011 (transparantie) en e) de netcode interoperabiliteit.

3.3 Vereisten in artikel 22

3.3.1 Vereisten in het eerste lid

Beveiliging communicatieketen omwille van beveiligde en betrouwbare communicatie

17. GTS stelt gebruik te maken van de standaarden die de Europese organisatie EASEE-gas⁷ voor het gebruik van het protocol AS2 heeft vastgelegd. In het betreffende document⁸ zijn ten aanzien van drie beveiligingseisen die de netcode stelt (encryptie & verbinding, digitale ondertekening en niet-weerlegbaarheid) de volgende standaarden opgenomen:

- Encryptie: gebruik van 3DES⁹
- Verbinding: gebruik van SSL/TLS¹⁰ (minimaal TLS 1.0, TLS 1.2 per 1 juni 2016)
- Digitale ondertekening: gebruik van SHA2 certificaten¹¹
- Niet-weerlegbaarheid: synchroon terugsturen en verifiëring van een *signed* MDN.¹²

Beveiligingsmaatregelen tegen onbevoegde toegang tot IT-infrastructuur

18. GTS stelt dat diverse maatregelen (op verschillende niveaus) gelden om onbevoegde toegang tot IT-infrastructuur te voorkomen en de volgende maatregelen van kracht zijn:

- [vertrouwelijk]

⁷ EASEE-gas is een non-profit organisatie en heeft als doel om *common business practices* te ontwikkelen en te promoten, wat moet bijdragen aan de realisatie van een meer efficiënte en effectieve Europese gasmarkt.

⁸ Het betreft het document *CBP-2007-001/01 Message Transmission Protocol*.

⁹ 3DES (*Triple Data Encryption Standard*) is volgens GTS de hoogst definieerbare vorm van encryptie.

¹⁰ SSL/TLS (*Secure Sockets Layer/ Transport Layer Security*) zijn encryptie-protocollen.

¹¹ SHA staat voor *Secure Hash Algorithm*.

¹² MDN staat voor *Message Disposition Notifier*.

Besluit

Openbare versie

19. Daarnaast gelden er volgens GTS procedures welke de onbevoegde toegang tot de private sleutels van GTS dienen te voorkomen en worden, voor berichten die via het protocol AS2 worden uitgewisseld, [vertrouwelijk]
- [vertrouwelijk]

Communicatie rondom onbevoegde toegang tot het systeem

20. GTS stelt dat betrokken partijen direct worden geïnformeerd indien (een vermoeden bestaat dat) toegang is verkregen tot het systeem door onbevoegden. Dit wordt in het algemeen gedaan door het (hiervoor opgerichte) Gasunie crisisteam ICT, [vertrouwelijk]
- [vertrouwelijk]

3.3.2 Vereisten in het tweede lid

Passende maatregelen om beschikbaarheid systeem te borgen

21. GTS stelt dat cruciale systemen op de hoofdlocatie, de geografisch gescheiden uitwijkvoorziening en de internetconnectie (gebruikt voor berichtgeving met aangrenzende TSOs en wederpartijen) [vertrouwelijk]. Ook wordt beschikbaarheid van cruciale systemen gemonitord en zijn maatregelen genomen om bij storing snel en adequaat in te grijpen. Tevens is voor cruciale infrastructuur een 7x24 uur wachtdienst beschikbaar.

Verwerven passende diensten en ondersteuning van aanbieder(s) van internetdiensten

22. GTS stelt dat gebruik wordt gemaakt [vertrouwelijk] naar de datacenters en van meerdere internetproviders om eventuele verstoringen, zoals onder andere DSN (*Domain Name System*) en misconfiguratie van netwerkcomponenten op te vangen.

Minimaliseren tijd waarin systemen niet beschikbaar zijn

23. GTS stelt dat de volgende maatregelen zijn genomen om de tijd waarin de systemen niet beschikbaar zijn te minimaliseren:
- Er wordt ten aanzien van de beschikbaarheid in het AS2-verkeer een 7x24 uur openstellingstijd met beschikbaarheidsnorm van 99,9% gehanteerd¹³.
 - Voor alle IT-systemen wordt door de interne IT-leverancier op maandelijkse basis gerapporteerd over gerealiseerde prestaties, inclusief beschikbaarheid en *downtime*.
 - Zowel bij problemen in de systemen betrokken in het AS2-verkeer als bij geplande *downtime* wordt bepaald wie hierdoor kan worden geraakt en is er contact.

¹³ De systemen zijn beschikbaar als ze in staat zijn om conform specificaties AS2- berichtenverkeer te ondersteunen.

4 Beoordeling door ACM

24. In dit hoofdstuk geeft ACM zijn oordeel over het ontvangen verzoek. Dit wordt gedaan per vereiste waar volgens artikel 23, tweede lid, van de netcode interoperabiliteit aan voldaan moet zijn voor het van kracht blijven van een reeds bestaande communicatieoplossing.

4.1 Raadpleging van netgebruikers

Wijze van consultatie

25. Op grond van het goedkeuringsverzoek constateert ACM dat GTS invulling heeft gegeven aan de plicht om netgebruikers te raadplegen alvorens een verzoek in te dienen. De wijze waarop de consultatie is vormgegeven en heeft plaatsgevonden acht ACM afdoende. Zo heeft GTS iedere netgebruiker – middels plaatsing van het consultatieformulier op haar website – in de gelegenheid gesteld om zich te kunnen uitspreken over het voornemen. De gehanteerde consultatieperiode (ruim een maand) acht ACM daarbij redelijk.
26. ACM komt tot de conclusie dat GTS op juiste wijze invulling heeft gegeven aan het vereiste om netgebruikers te raadplegen.

4.2 Vereisten in artikel 20

Eisen aan gegevensuitwisseling tussen TSOs en wederpartijen

27. Op grond van het goedkeuringsverzoek constateert ACM dat het protocol AS2 reeds door GTS gebruikt wordt voor de verplichte uitwisseling van gegevens met wederpartijen die voortvloeien uit de volgende Europese regelgeving: a) punt 2.2 van annex I van Verordening 715/2009 (*guidelines* CMP), b) Verordening 984/2013 (netcode capaciteitsallocatie), c) Verordening 312/2014 (netcode balanceren), d) Verordening 1227/2011 (transparantie) en e) de netcode interoperabiliteit. Als zodanig voldoet GTS aan de gegevensuitwisselingsseisen die de netcode interoperabiliteit voorschrijft.
28. Op grond van de consultatie constateert ACM voorts dat het van kracht blijven van het protocol AS2 geen nadelige effecten met zich mee brengt voor netgebruikers en dat laatstgenoemden aan de veiligheids- en beschikbaarheidseisen in artikel 22 van de netcode interoperabiliteit kunnen voldoen. Eén partij heeft zich negatief uitgesproken over het protocol AS2. ACM constateert – net als GTS – dat deze respondent echter geen gebruik maakt van dit protocol.

29. Uit de toelichting op het antwoord blijkt daarbij dat deze partij geen bezwaren uit tegen het handhaven van het bestaande protocol, maar aan de orde stelt dat het protocol ook voor bepaalde andere groepen afnemers van GTS moet gelden. Dit vormt voor ACM als zodanig geen aanleiding om te concluderen dat het protocol AS2 nadelige effecten met zich mee brengt voor netgebruikers. Tot slot heeft ACM zelf geen signalen van marktpartijen ontvangen waaruit blijkt dat het blijven gebruiken van het protocol AS2 tot problemen gaat leiden.
30. ACM komt tot de conclusie dat het protocol AS2 zowel voor GTS als netgebruikers verenigbaar is met de gegevensuitwisselingseisen in de netcode interoperabiliteit.

4.3 Vereisten in artikel 22

4.3.1 Vereisten in het eerste lid

Beveiliging communicatieketen omwille van beveiligde en betrouwbare communicatie

31. Onderstaand worden de drie eisen getoetst waar een TSO volgens de netcode interoperabiliteit in het bijzonder aan moet voldoen om de communicatieketen te beveiligen (encryptie & verbinding, digitale ondertekening en niet-weerlegbaarheid).

Encryptie & verbinding

32. Op grond van het goedkeuringsverzoek constateert ACM dat de door GTS gebruikte encryptie (3DES) door EASEE-gas wordt voorgeschreven bij gebruik van het protocol AS2. ACM merkt op dat er thans een betere encryptie methode beschikbaar is voor het beveiligen van de communicatieketen: het Advanced Encryption Standard (AES). Echter, volgens ACM is 3DES een encryptiealgoritme dat thans nog altijd voldoet aan de stand van de techniek. Wat betreft de gebruikte verbinding (SSL/TLS) constateert ACM dat GTS, door het toepassen van TLS 1.2 vanaf 1 juni 2016, ook daarmee voldoet aan de stand van de techniek.

Digitale ondertekening

33. Blijkens het goedkeuringsverzoek hanteert GTS een hogere standaard (SHA2) dan voorgeschreven door EASEE-gas in het protocol AS2 om de integriteit en authenticiteit van verzonden informatie via digitale ondertekening te borgen. ACM stelt in de eerste plaats vast dat, hoewel GTS private- en publieke certificaten gebruikt op basis van SHA2, het protocol AS2 niet de mogelijkheid biedt om de digitale ondertekening op basis van SHA2 uit te voeren. De digitale ondertekening kan in het geval van het protocol AS2 alleen maar worden uitgevoerd op basis van SHA1.

34. ACM stelt in de tweede plaats vast dat SHA1 in beginsel niet meer voldoet aan de stand van de techniek. ACM is wel van oordeel dat met het toepassen van TLS 1.2 de eventuele veiligheidsrisico's in de informatie-uitwisseling vooralsnog beperkt zullen worden. ACM ziet echter wel dat, als gevolg van het toepassen van SHA1 binnen het protocol AS2, de veiligheidsrisico's de komende jaren zullen gaan toenemen. ACM is daarom van oordeel dat het protocol AS2 op termijn door GTS niet meer zou moeten worden gebruikt voor de berichtenuitwisseling.

Niet-weerlegbaarheid

35. Op grond van het goedkeuringsverzoek constateert ACM dat het gebruik van een *signed* MDN door GTS in overeenstemming is met wat door EASEE-gas is voorgeschreven in het protocol AS2. De door GTS gehanteerde methode voldoet naar de mening van ACM ook aan de stand van de techniek. Volgens ACM heeft GTS daarmee niet-weerlegbaarheid in voldoende mate gegarandeerd.

Beveiligingsmaatregelen tegen onbevoegde toegang tot IT-infrastructuur

36. Blijkens het goedkeuringsverzoek hanteert GTS verschillende beveiligingsmaatregelen voor zijn IT-systemen [vertrouwelijk] [vertrouwelijk] en worden berichten [vertrouwelijk] [vertrouwelijk]. Daarnaast heeft GTS aangegeven dat er binnen GTS procedures van kracht zijn welke de onbevoegde toegang tot de private sleutels van GTS dienen te voorkomen. Volgens ACM zijn dit algemeen gehanteerde beveiligingsmaatregelen die gebruikt worden om onbevoegde toegang tot IT-infrastructuur te voorkomen en heeft GTS als zodanig voldoende beveiligingsmaatregelen getroffen.

Communicatie rondom onbevoegde toegang tot het systeem

37. Blijkens het goedkeuringsverzoek informeert GTS bij (het vermoeden van) onbevoegde toegang tot zijn IT-systemen direct de betrokken partijen en is binnen de Gasunie-groep een crisisteam ingericht met als taak passende acties uit te voeren en betrokkenen te informeren. [vertrouwelijk] [vertrouwelijk]. ACM acht deze maatregelen afdoende om betrokken zo snel mogelijk te informeren en eventuele schadelijke gevolgen te beperken.
38. ACM komt tot de conclusie dat GTS passende beveiligingsmaatregelen heeft genomen rondom de veiligheid van de communicatieketen bij gebruik van het protocol AS2.

Openbare versie

4.3.2 Vereisten in het tweede lid

Passende maatregelen om beschikbaarheid systeem te borgen

39. Blijkens het goedkeuringsverzoek heeft GTS cruciale systemen (hoofdlocatie en geografisch gescheiden uitwijkvoorziening) en de internetconnectie die gebruikt wordt voor berichtuitwisselingen met aangrenzende TSOs en de netgebruikers [vertrouwelijk] [vertrouwelijk]. De beschikbaarheid van cruciale systemen wordt daarbij gemonitord en er zijn maatregelen genomen om bij verstoringen snel en adequaat in te grijpen. Voor cruciale infrastructuur is tevens een 7x24 uur wachtdienst beschikbaar. ACM is van mening dat GTS daarmee voldoende maatregelen heeft genomen om te voorkomen dat een probleem op één punt in het systeem het hele gegevensuitwisselingssysteem niet beschikbaar maakt.

Verwerven passende diensten en ondersteuning van aanbieder(s) van internetdiensten

40. Blijkens het goedkeuringsverzoek maakt GTS voor de verbindingen met de datacenters [vertrouwelijk] en wordt er gebruik gemaakt van meerdere internetproviders om eventuele verstoringen in bijvoorbeeld in het DNS of een misconfiguratie van netwerkcomponenten op te vangen. ACM is van mening dat de IT-diensten die GTS inkoopt voldoende waarborgen bieden voor een betrouwbare afhandeling van het berichtenverkeer.

Minimaliseren tijd waarin systemen niet beschikbaar zijn

41. Blijkens het goedkeuringsverzoek hanteert GTS voor de systemen die gebruikt worden voor het AS2-verkeer ten aanzien van de beschikbaarheid diverse normen, waaronder een 7x24 uur openstellingstijd met beschikbaarheidsnorm van 99,9%. Daarnaast worden voor alle IT-systemen van GTS door de interne IT-leveranciers op maandelijkse basis gerapporteerd over de gerealiseerde prestaties, inclusief beschikbaarheid en *downtime*. Er wordt contact opgenomen met partijen die geraakt worden doordat de systemen niet beschikbaar zijn. ACM constateert dat de procedures die GTS in werking heeft om de beschikbaarheid van de systemen te garanderen voldoende zijn.
42. ACM komt tot de conclusie dat GTS passende waarborgen heeft getroffen ten behoeve van de beschikbaarheid van zijn eigen systemen bij gebruik van het protocol AS2.

4.4 Periode voor continueren gebruik van protocol AS2

43. Op grond van de door GTS verstrekte informatie komt ACM tot de conclusie dat het protocol AS2, aangezien dit voor de digitale ondertekening maximaal SHA1 toestaat, niet meer voldoet aan de stand van de techniek. ACM is wel van oordeel dat met het toepassen van TLS 1.2 de eventuele veiligheidsrisico's in de informatie-uitwisseling vooralsnog beperkt zullen worden. ACM ziet echter wel dat, als gevolg van het toepassen van SHA1 binnen het protocol AS2 de veiligheidsrisico's de komende jaren zullen gaan toenemen. ACM is daarom van oordeel dat het protocol AS2 op termijn door GTS niet meer zou moeten worden gebruikt voor de berichtenuitwisseling.
44. ACM is daarom van oordeel dat dit protocol uitgefaseerd dient te worden. ACM realiseert zich dat dit voor zowel netbeheerders als marktpartijen zal betekenen dat zij hun IT-systemen hiervoor moeten aanpassen. Om partijen in de gelegenheid te stellen hun systemen hiervoor tijdig aan te passen, stelt ACM een overgangstermijn in waarbinnen het GTS wordt toegestaan om het protocol AS2 te gebruiken. ACM acht een termijn van twee jaar als redelijk voor genoemde partijen om hun systemen aan te passen. Als zodanig komt ACM tot de conclusie dat GTS het protocol AS2 tot uiterlijk 3 mei 2018 mag blijven gebruiken.

5 Dictum

45. De Autoriteit Consument en Markt:

- (i) verleent op grond van artikel 23, tweede lid, van VERORDENING (EU) Nr. 2015/703 VAN DE COMMISSIE van 30 april 2015 tot vaststelling van een netcode inzake interoperabiliteit en gegevensuitwisseling goedkeuring aan Gasunie Transport Services B.V. om tot uiterlijk 3 mei 2018 het gebruik van het protocol AS2 te continueren.

46. Dit besluit wordt bekendgemaakt door toezending aan Gasunie Transport Services B.V. Van dit besluit wordt mededeling gedaan in de Staatscourant. Voorts publiceert de Autoriteit Consument en Markt dit besluit op de internetpagina van de Autoriteit Consument en Markt.

's-Gravenhage,

Datum: 3 mei 2016

Autoriteit Consument en Markt
namens deze,

w.g.

Drs. J. de Maa
Teammanager Directie Energie

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij ACM, Directie Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wetbestuursrecht, ACM verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter.